

Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi
ympäristöterveystarkastaja
Kauppakatu 5b
43100 Saarijärvi

LAUSUNTO

3.7.2020

Hallituksen esitykseksi elintarvikelaiksi sekä laeiksi terveydensuojelulain muuttamisesta.

Lausuntopyyntö 29.5.2020 MMM019:00/2020

Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi elintarvikelaki. Samalla nykyinen saman niminen laki kumottaisiin. Esityksellä ehdotetaan myös muutettavaksi terveydensuojelulakia ja sakon täytäntöönpanosta annettuna lain 1 §:ää.

Voimassa olevaan elintarvikkeita ja niiden valvontaa koskevaan sääntelyyn ei tulisi merkittäviä toiminnallisia muutoksia. Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa sääntelyä ja valvontaa kuitenkin vaarantamatta elintarviketurvallisuutta. Esityksellä pyritään parantamaan elintarvikelain käytettävyyttä jäsentämällä lukuisista muutoksista aiheutunutta hajanaisuutta. Samalla lakia päivitetään edelleen vastaamaan Euroopan unionin lainsäädännön nykytilaa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2021

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 10.7.2020.

Lakiluonnokset ja esitykset (internetlinkit):

[Luonnos HE elintarvikelaiksi sekä laeiksi terveydensuojelulain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:muuttamisesta \(.pdf\)](#)

[Lausuntopyyntö \(.pdf\)](#)

LAUSUNTO

Elintarvikelain lakiehdotus

Seuraamusmaksu 66§

Toimivaltainen valvontaviranomainen voi määrätä toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron elintarvikevalvonnan seuraamusmaksun 66§ erikseen mainituista rikkeistä. Seuraamusmaksun määrääminen voidaan delegoida viranhaltijalle.

Elintarvikevalvonnan seuraamusmaksua koskevasta päätöksestä olisi valitusoikeus. Valvontaviranomaisen määräämä seuraamusmaksu olisi täytäntöönpanokelpoinen vain lainvoimaisena. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta vastaisi Oikeusrekisterikeskus ja maksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Seuraamusmaksu on tarkoitettu ilmeisesti tehokkaammaksi sanktioksi kuin nykyinen varsin kankea uhkasakkomenettely ja on näin ollen tarpeellinen työkalu valvontaviranomaiselle. Tosin seuraamusmaksustakin tehdään hallinnollinen päätös, josta on mitä ilmeisimmin hallintolain mukaan kuultava ja josta voi valittaa.

- 1) EHDOTUS: Seuraamusmaksun määrittämisestä laaditaan käytännönläheinen ohjeistus.

Valvonnan perusmaksu 71§

Ehdotuksen mukaan kunnan suorittamasta elintarvikevalvonnasta perittäisiin kaikilta suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan piirissä olevalta toimijalta vuosittainen valvonnan perusmaksu, joka on suuruudeltaan 150€. Valvonnan perusmaksu perittäisiin pykälän 1 momentissa mainituilta toimijoilta vuosittain. Valvonnan perusmaksua ei perittäisi 8 §:n tarkoittaman rekisteröidyn alkutuotannon suunnitelmallisesta elintarvikevalvonnasta. Valvonnan perusmaksua ei perittäisi sellaisilta 7 §:n 2 momentissa tai 9 §:n 2 momentissa tarkoitetuilta elintarvikealan toimijoilta, jotka toiminnan vähäisyyden ja toimintaan liittyvien riskien vähäisyyden takia jäävät suunnitelmallisen valvonnan ulkopuolelle. Valvonnan perusmaksua ei perittäisi elintarvikehuoneistolta, joka täyttää 4 §:n 2 momentin 31 kohdassa tarkoitetun kyläkaupan määritelmän, eikä myöskään 4 §:n 2 momentin 32 kohdassa määritellyltä yleishyödylliseltä yhteisöltä.

Perusmaksu peritään kalenterivuoden alussa kunnan rekisterissä olevilta maksuvelvollisilta.

Esityksen lakiperustelujen mukaan kesken kalenterivuoden aloittaneelta toimijalta ei perittäisi valvonnan perusmaksua, vaan ainoastaan 72 §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen käsittelymaksu sekä tarvittaessa 72 §:n muita maksuja. Perustelun mukaan mikäli elintarvike- tai kontaktimateriaalitoimintaa harjoittava toimija keskeyttää tai lopettaa toimintansa kesken kalenterivuoden, perusmaksua ei palauteta.

Selkeät pelisäännöt perusmaksun perimisestä olisi syytä olla lakitekstissä.

- 2) EHDOTUS: Lisätään 71§ maininta, että valvontakohteelta joka lisätään kesken vuotta suunnitelmallisen valvonnan piiriin ei peritä perusmaksua kuluvalta kalenterivuodelta.
- 3) EHDOTUS: Lisätään 71§ maininta *"Jos toimija tekee viranomaiselle ilmoituksen toiminnan loppumisesta, valvonnan perusmaksun periminen päättyy seuraavan kalenterivuoden alusta."* Ao maininta on Terveysturvallisuuslain 50§ ehdotuksessa.

Elintarvikelain perusmaksun lakiehdotuksessa tai perusteluissa ei oteta kantaa peritäänkö perusmaksu jokaiselta toimijan ao kohteessa olevalta toiminnalta vai ko vain yhdeltä toiminnalta.

- 4) EHDOTUS: Lisätään 71§ uusi momentti, joka on käytössä terveysturvallisuuslain 50§ ehdotuksessa: *"Jos toimijan yhdessä toimipaikassa harjoittama toiminta pitää sisällään useita 1 momentissa tarkoitettuja toimintoja, peritään toimijalta valvonnan perusmaksu vain kertaalleen"*

Kyläkauppojen jättäminen vuosimaksun ulkopuolelle on muita toimijoita kohtaan syrjivää ja kummallista. Pieniä toimijoita, kuten kyläkauppoja, tai uusia alalle pyrkiviä kokeilevia toimijoita voi tukea muuttamalla perusmaksua koskevaa pykälää samansuuntaiseksi terveysturvallisuuslain 50§ ehdotuksen kanssa ja sitoa perusmaksu siihen onko toimija niin "iso", että sen on jo palkettava työntekijä. Tämä myös kannustaa aloittavia elintarvikealan toimijoita rekisteröitymään ja näin tulemaan valvonnan piiriin.

- 5) EHDOTUS: Muutetaan 71§ 2mom teksti kuulumaan: *"Edellä 1 momentissa tarkoitettua valvonnan perusmaksua ei peritä yleishyödylliseltä yhteisöltä eikä yksityisiltä elinkeinonharjoittajilta, jotka eivät ole ilmoittautuneet työnantajarekisteriin."*

Näytteen tutkimiskulut

Elintarvikelain ehdotuksen 72§ ei anna oikeutta taksan mukaan laskuttaa näytteenotosta tai näytteen tutkimisesta kuten nykyisessä laissa. Näytteenotto voisi kuulua "perusmaksun ja tarkastusmaksun" piiriin mutta näytteen tutkimiskulut tulisi kuulua valvontakohteen maksettavaksi. Tämä jo pelkästään siitä syystä, että yhden elintarvikenäytteen tutkituttamiskulut ovat helposti yli sata euroa ja näin ollen kustantaa valvontakohteen koko vuoden perusmaksun verran, tai jopa sen yli

- 6) EHDOTUS: Lisätään 72§ 1mom kohtaan 2 "kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvästä 71 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintaa koskevasta tarkastuksesta *ja näytteen tutkimisesta*; "

Lakiehdotuksessa elintarvikelaiksi tekstissä havaittuja epä johdonmukaisuuksia ja mahdollisia virheitä

- 7) Pykälissä 25§ sekä 63§ on viitattu pakkokeinona 53§ nimisuojan rekisteröinnistä ym.. 53§ ei kuitenkaan sisällä pakkotoimia.
- 8) Pykälässä 81§ viitataan 79§ rekisteihin. Rekistereistä säädetään 80§
- 9) Pykälässä 75§ 2.mom viitataan kunnan viranhaltijan 62§ tarkoitettuun päätökseen. Pykälässä 62§ säädetään ruokaviraston internet sivujen sulkemisesta? Mihin kunnan viranhaltijan tekemään päätöksen 75§ 2.mom halutaan viitata?

Ehdotus laeiksi terveydensuojelulain muuttamiseksi

Valvonnan perusmaksu

Lakiehdotuksen 50§ 1mom kohta 2 on kirjoitettu niin, että sen voi tulkita tarkoittavan sitä, että perusmaksu voidaan periä vain 18§ mukaisesti hyväksytyiltä vesilaitoksilta. Tällä hetkellä suunnitelmallisen valvonnan piirissä oleville vesilaitoksille ei ole tehty uuden 18§ mukaista hyväksymispäätöstä tai edes terveydensuojelulain mukaista päätöstä, koska laitokset ovat lakimuutosta ja terveydensuojelulakiakin vanhempia ja ovat kuuluneet "automaattisesti" valvonnan piiriin.

- 10) EHDOTUS: Muutetaan 50§ 1mom kohta 2): "jonka 18 §:ssä tarkoitetun hakemuksen terveydensuojeluviranomainen *hyväksyy*"

Lakiehdotuksen 50§ on selkeästi mainittu miten toimitaan perusmaksun perimisessä tilanteessa jossa toiminnanharjoittaja ilmoittaa toiminnan loppumisesta kesken vuoden. Mutta tilanne jossa ilmoitus uudesta toiminnasta tulee kesken vuotta puuttuu. Selkeät pelisäännöt perusmaksun perimistä olisi syytä olla lakitekstissä.

- 11) EHDOTUS: Lisätään 50§ maininta, että valvontakohteelta joka lisätään kesken vuotta suunnitelmallisen valvonnan piiriin ei peritä perusmaksua kuluvalta kalenterivuodelta.

Lakiehdotuksen 50c§ 1mom mainitaan "valvonnan perusmaksu koskeva päätös on oikaistava..." Myös 56§ 1mom viitataan valvontamaksusta tehtävään päätökseen "Valvonnan perusmaksun määrittämisestä koskevassa asiassa oikaisuvaatimus on tehtävä" Perusmaksusta ei kuitenkaan tehdä 50§ mukaan erillistä päätöstä.

12) EHDOTUS. Muutetaan 50c§ 1. mom "...valvonnan perusmaksu ~~koskeva päätös on~~ oikaistava,... sekä

13) EHDOTUS Muutetaan 56§ 1mom : "... Valvonnan perusmaksua ~~n määrittämisestä~~ koskevassa asiassa oikaisuvaatimus on tehtävä...."

Tämä lausunto on annettu Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimen Ympäristöterveysvalvonnan virkamieslausuntona. Lausunto viedään tiedoksi Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristölautakuntaan.

Janne Litmanen
vastaava ympäristöterveystarkastaja
puh: (044) 4598 563
email: janne.litmanen@viitasaari.fi

Jakelu

kirjaamo@mmm.fi

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta